

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

Megjelenik a „Kelet” minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttár 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Bismarck eltávoztása után.

Bismarck Bécsbe jött, Bécsben ült, Bécsből eltávoztott és egy nagyot fordult a monarchia sorsának kerekére. Ennyit így széles általánosságban mindenki tud, de hogy miben áll tulajdonképpen ez a hatalmas fordulat, a Ballplatz-i palota körül ácsorgó jámbor osztrák is csak úgy távolról sejtí, mint fővárosi tudakos nagy lapjaink vagy a falusi gazda a kukorica-hántás mellett. Hiában, sokszor mondtuk mi azt, hogy egyszerre mindnyáján nem lehetünk külügyminiszterek s az a külpolitika, a mit mi kézen-közön a nyilvánosság terén nagy országosan üzünk, csak unalomtól jó s csupán olyan időtöltésre való, hogy abból kiindulva minden olvasni tudó ember egész komolysággal bírój székét ülhessen a világ sorsa felett, de a mint igaz, hogy a külpolitika titkait nem lehet világgá kürtölni, úgy igaz az is, hogy rövid időn a mi nyilvános külpolitizálásunk sok kövér bakkot lött.

Helyesen mondotta gróf Andrassy Gyula, hogy a közvélemény rendesen jól sejtí, hogy mi czélt szükséges elérni, de az eszközökben gyakorta téved.

Igy például, hogy ecclatáns példátidezőnk, a közelebbi orosz-török háború alatt az egész magyar sajtó megegyezett abban, hogy Oroszország hatalmi terjeszkedését meg kell gátolnunk s ez igen észszerű kívánság vala, de már az, hogy ezt az Oroszországnak megízenendő háburuval eszközöljük, a mint ezt annak idején követeltük, olyan politika volt, a melyről most mára bevégzett tények után egy kis őszinteséggel bevallhatjuk egymásnak, miszerint szívünkbelől örvendünk, hogy senki sem követte. Ha akkor tudtuk volna, hogy Németország s a többi államok, országok segítségével a muszka győzelmei következtében csak néhány balkáni állam nyer önállóságot, a mit nekünk ugy sem volt egyenes czelünk megakadályozni, s a dolgok természetes rendje szerint ezt tenni hiábavalóság is lett volna; ha tudjuk vala, hogy Oroszország csupán egy kis földterülettel gyarapodik, ellenben mi eddig soha sem birt befolyást nyerünk keleten, bizonyára senki sem követelte volna a báborut s a belőle eredő nyomort és pusztulást a hazára.

A kifejlődés titkainak kulcsát azonban nem lehetett a mi kezünkbe adni, s ezért mondta mindig külügyminiszterünk, hogy ő is csak azt akarja, a mit mi s még sem

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A HERCZEGNŐ HAZATÉRÉSE.

REGÉNY.

Írta:

VINCENT JAKAB.

Harmadik rész.

I.

(Folytatás.)

Láttam pár percz múlva, mint veszi őt körül egy csoport nő és férfi, s miként hajolnak meg előtte csaknem földig, a legnagyobb alázattal, a mint szokásban van e szerencsétlennéknél, kikől el van vonva minden védelem. Nagy megfédett, midőn visszatértem hozzá. Csaknem kezdett már nyugtalanzkodni miattam, s e kis megszókkal, ha a hárem örök észreveviszki távozásom, jó kis szidást érdemeltem volna ki atyámtól.

Gyöngéd édesgetéseimmel lecsalaptottam haragját; oly igen boldog voltam! . . .

Ugyanez este Hosnab, ugy találva, hogy nem méltatom elég figyelemre panaszeit, s békétlenkedését, néhány éles megjegyzését tett erre, mit ama türelmes közönnyel fogadtam, melyet az ember éyez, ha lelke kéj-árban úszik. Ez meg növelte boszuságát, Végre nem tudom minő szem

tette azt, a mit mi akarunk. Akkor nem értettük, most bámuljuk őt.

Minden jel arra mutat, hogy a keleti viszonyokat rendező nagy szerződés alkalmával Berlinben történteknek egyenes és természetzerű kifolyása a bécsi látogatás.

Muszkaországot Berlinben Uchatius nélkül megverték, ez tény, a mely kizárja a vitatást. E tény azonban ugy látszik abban leli magyarázatát, hogy Németország hűtelenné lett északi szövetségéhez. Innen a neheztelés, hirlapháboru, a mely Bismarck ellen a berlini szerződés végrehajtása után a fejer medvék és nihilisták birodalmából felkavarodott. Nagyon érthetőnek látszik, hogy ezen északi rideg szél hatása alatt Németország és Ausztria-Magyarország összetartása indult jegecedésnek s egy szorosabb szövetséggé formálódott, egy olyan szövetséggé, a mely nemcsak a monarchiában kelt általános örömet, de még a francziák nézete szerint is a béke biztosítóteka s így örvendetes esemény egész Európára nézve.

Ez így látszik legalább a külső jelekből s ha a való, gróf Andrassy dicsőséges külügyminiszeri pályáját egy olyan politikai sakkhúzással koszoruzta meg, a a melyért nem lehet eléggé hálás, az eddig iránta nagyon is háládatlan osztrák-magyar birodalom.

A német sajtó ujabban ismét okot talált az oroszok elleni neheztelésre. Berlinben igen kedvezőtlen benyomást tett az a sajtóságos körülmény, hogy az orosz lapok egyszerre úgyszólván felsőbb parancsra a lengyelekkel kezdenek kaczerkodikni. A „Novosti” agyba-főbe magasztalja a lengyel nemzetiség kimeríthetetlen életerejét s a lengyel hazaszeretet nagyszerű áldozatkészségét. A „Nowoje Wremja” keserves könyeket hullat a lengyelek szomorú sorsán — Posen nagyhercegségében, hol a porosz kormány erőszakosan germanizálja őket. Végül a „Golosz”, eddig a lengyelek egyik leggyűlöletesebb áldozója, egyszerre azt a felfedezést teszi, hogy a lengyel irodalom a fejlődés magas fokán áll s megérdemli, hogy az oroszok mint kitűnő művelődési eszközt figyelmeztetnek méltassák. Az orosz sajtó ez iránybeli működésétől Berlinben éppen nincsenek elragadtatva.

Bismarck bécsi látogatásának jelentőségéről és czéljairól mind örvendesebb tudósítások és felvilágosítások érkeznek. A Bismarck, Andrassy és Tisza közt folyt tárgyalások kiterjeszkedtek a Németország és monarchiánk

rehányás végeztével, melyet én szentelenül hallgattam, egyszerre így szólt:

— Te gyakran látogatód Adiláht . . . s ez uton nyersz oly tanácsokat, melyek vesztetresznek. Vigyázz magadra! . . .

Önkénytelenül elpirultam e szavakra. A véletlen, vagy az őstőn vezérelte őt gyanusításában?

Azonban nem folytatta tovább e tárgyat, mintha attól félne, hogy igen sokat mondott.

Mindent az időtől várok. Egy hó óta, mióta Mohamed eltávoztott, ámbár, hogy tagadják előttem, mégis kitalálni vélem, a Hosnab rossz szeszélyéből ítélve, hogy Londonban az ügyek rossz szul állanak.

II.

Mártha! egy borzasztó csapás! . . .

Mohamed visszatért. — Értesítve barátai által, hogy titokban mi készül itt ellene, mint bomba érkezett meg, váratlanul, Cairóba eljárnak a befolyását. A kétségebeesés leveretve, egyetlen szót sem birtam kiejteni; azt sem tudtam, hogyan rejtsem el könnyeimet. Atyám egészen örömmel jelentette be nekem holnapra Mohamed látogatását.

Magamra maradvá, rendezni igyekeztem gondolataimat; a gyáva habozás ideje elmúlt már.

A remény, melyet a Mohamed esetleges bukására alapítottam, hogy az által családom érdekei által igazolt szakítást idéztek elő, egyszerre és merőben semmivé lett, a kérlelhetlen valóval állítva engem szembe. Nem habozhattam többé. Atyámnak be kelle vallanom mindent; kijelenteni neki szilárd elhatározásomat, hogy viszontautasítom ez összeköttetést Mohameddel, melyet elfogadtam volt . . . Sokáig töprengtem, hogy juthatnék ki e mély és borzasztó örvény-

közti kereskedelmi és forgalmi viszonyokra is; s e tekintetben maga Bismarck a legnagyobb készséggel nyilváníta abbéli óhaját, hogy a monarchiánk részéről kívánt könnyítések megadassanak. E czélból a két kormány megbízottai fognak majd pozitív javaslatokat kidolgozni és tenni. Most Bécsben egyelőre csak elvi megállapodás jött létre e tekintetben. Oly vívmány ez, mely monarchiaszerte kétségkívül a legnagyobb megelégedéssel fog fogadtatni s így a két hatalom szövetségéből Németországra és monarchiánkra nemcsak megbecsülhetlen politikai, de jeleatékony anyagi haszon is fog hárulni.

Az osztrák parlament jövő hó 7-ikére hivatott össze, s a csehek is már tisztában vannak az iránt, hogy mit fognak tenni. Épen tegnapi határozatk el 60 szavazattal 5 ellen Prágában, hogy belépnek a birodalmi tanácsba. E határozatukat a következőkéleg formulázták:

A közjogi klub képviselői elhatározták, hogy a mostani viszonyok közt belépnek a birodalmi tanácsba, miután ő felsége kormányja az uralkodóval egyetértőleg a nemzetiségek kibékítését s minden népfej számára az egyenlő jogot tette programjává.

E klub-határozat alkalmával Rieger elnökölt, ki egyebek között oda nyilatkozott megnyitó beszédében, hogy a várakozások nem teljesültek, s hogy a kormány nem nyújtott semmi biztosítékot a tartománygyűlés feloszlatására nézve. — Rieger hozzátette, hogy a mi őt illeti, ő szívesebben maradna otthon, de a körülmények a birodalmi tanácsba való lépésre ógatnak, miután az egyesült autonomista párt nagy befolyásra fog szert tethni.

A döntő hatalom — jegyzé meg továbbá Rieger — mindamellett a kormánynál van, miután negyven biztos szavazattal a két párt között a döntő súlyt fogja gyakorolhatni.

Miután Rieger e szavakat elmondta és meghozatott a jelzett határozat, a birodalmi tanács elébe terjesztendő óvás szerkesztésére, illetőleg felülvizsgálására egy bizottságot küldött ki a klub.

Tagosítási ügy.

(Folytatás.)

Ha végre mégis sikerül a mérnöki fizetést valamikép összehozni, s más munkával elfoglalt mérnököt ijesztgetés, büntetés által jobb vállalat felbehagyására s ennek folytatására; kényszeríteni, létre jön a harmadikvagy negyedik évben a fölmérés bevégezése. I

ből, melyből szabadulni ohajtok élve vagy halva; de úgy, hogy méltó maradjak önmagamhoz, méltó Hassánhoz, kit imádvá szeretek . . . Bátor-sággal fölfegyverkezve, s fenntartva szerelmem által, erősen, milderre elhatározottan éreztem magam. Azonban azt mégis meggondoltam, hogy óvatosan kell eljárnom a dologban. Szegényszám-üzöttem nevét felfedni atyám előtt, nem annyi volna-e, mint vesztét okozni? Különben is, jogomban áll-e egyedül fogni a küzdelemben, mely mindkettőnk élte fölött volt határozandó, a nélkül, hogy segélyre szállítanám fel őt, kikérnem tanácsát, s akarata fölött tudomás szerelnék magamnak? Előbb neki fogok elmondani mindent, így esdve hozzá: Ments meg! ments meg mindkettőnk! A mit aztán ő fog rendelni, azt félelem, habozás nélkül, menten minden gyengeségtől, meg togom tenni.

De a veszély közt minden percz sürgős volt. Az atyám által holnapra bejelentett gyűlőt találkozás előtt, végét kelle szakítnom a viszony- nak. Hogyan írjak levelet, mi módon értekezsem Hassánnal? . . .

Cairo területén kívül rejtőzködve, megfogná-e a maga idejében kapni izenetetemet? Felelhetné-e levelemre a fennmaradt rövid időköz alatt?

Határozatommal csakhamar kész voltam. A rendes órában, midőn mindennap kocsiszám közben találkozni szoktam vele, mozt is arra mentem, s egy kis levélkét ejtettem lábaihoz, melyben értesítettem őt, hogy az nap este várni fogok rá Zuráhnál.

Alkonyatkor, mintha rendes sétakocsiszám-ra mennék, elindultam Nazlyval Chubrába. Égető forró nap után, az árnyas est hűse sok kocsizót vont oda. Jó korán jöttem.

Miután néhány fordulatot tettünk, — mert észre akartam vétetni jelenléteimet, s mindenek

Tegyük föl most már azt, hogy a fizetés hiánya többé semmi akadályt ne górdítsen a munka elibe, lássuk az ily eseteknél a további eseteket.

Meg van már a fölmerés, megtette a mérnök a kiszámítást, birtokkimutatásokat sat. s az összes statusquo munkálatokat hitelesítés alá bocsátja, mely hitelesítési tárgyalás alkalmával az 1872-ik 42. §-sa helyett 1876-ban min. újabb rendelet 9-ik §-sa értelmében a hitelesítés befejezte után azonnal classificált is, s e classificatiót az alkalmossal hitelesített, a kiküldött törvényszéki bizottság más szakértők meghívása mellett.

Ha a munka correct s hitelesített, az összes munkálatok visszaadhatnák a működő mérnöknek az osztályozást a térképekre s a becsülegesítést (reductio) a földkönyv és birtoklevele bevezetni, mely hasonlóan nem kevés időt igényel.

Ilyen akadályok mellett körülbelül a negyedik s az ötödik évben jutnak odaig, hogy az elhelyezkedést megkísérthetik.

Ekkor a birtokosok kérésére a törvényszéki bizottság megkísérli az elhelyezkedés egységét az 1876-diki min. rendelet 12-ik §. alapján; mi ha létesülhet, a birtokosságra nagyon előnyös, mert az úgy lebonyolításának a legnehezebb részét képezi, s mondhatni ritka eset ily körülmények között, hogy a teljes befejezés egy évet is már igénybe vegyen.

De ett, hol nem sikerül, ugyan csak említett §. alapján a felperes birtokosságot keresetre utasítatik.

Már e keresetet, hogy adják be? ki adja be? megint új vita tárgyat képezi. Egyik birtokos utal a másikra, mindenki félvén a méltatlan megtámadástól, s féltvén saját érdekét.

Ha valamikép vagy együttes megállapodás, vagy valamelyik birtokos saját zsebe rovására teljesíteni akarván is e keresett beadását más bökkenő áll elő, az t. i., hogy egy ily keresetnek, olyan része is van legalább alakilag, a mely jogi, legnagyobh része pedig a mely technikai ösmerejét igényel. Ennek fogva nékie két egyénre van szüksége egy ügyvédre és mérnőkre.

Ügyvédet kap könnyen; de mérnököt már nehezebben, mert a működő mérnököt nem kényszerítheti, miután nem törvényszabta kötelessége, s a törvényszék által a kereset s az avar járó terv beadására nem ő van utasítva, különben is ő mindkét félhez egyaránt kötve van, egyik félnek ugy a mérnöke mint a másiknak, tehát saját neve alatt nem készíthet terv-javaslatot, csak is az illető birtokosok neve alatt kik őt a munkálat megtételére fölvettek, ezek pedig minden bizonnyal saját részükre a lehetőleg mindent kizsákmányolni törekednek, a mi később a törvényszéknél ugy sem hagyhatik helyben:

fölött kikerülni, hogy őreim előt gyantut gerjeszzenek — rendeletet adtam, hogy a Nilus partján haladjunk tova. Sokkal gyakrabban kerestem föl ez előtt is e magános helyet, hogysem bárki is elcsodálkozhatott volna rajta, hogy erre térek. A Zurah háza épen az ut mellett lévén, abban sem találhattak szolgálom semmi meglepőt, vagy gyanust, hogy haza menet kedvünk jött, pár perczre betérni Nazly nővéréhez.

Csakhamar kívül voltunk a városban. Remegve, elfogultan, de mégis egész határozottsággal gondoltam arra, hogy a mai esttel éltem egy új korszakra kezdődik. Átengedtem magam e szerelemnek, melyért minde nemet feláldozom.

Azon férj elő sietek, kit, hogy vezetőmül s aramul fogadok, kire, hogy reá bizom közös boldogságunkat, közös becsületünket; megesküdtem isten előtt. Szívem hevesen dobogott a gondolatnál, hogy viszont fogom őt látni azon kölcsönösen kicserélt vallomások után, melyek lelkünket összeforrasztották. Isten tudja minő büszke örömet éreztem engedelmeségem ez első jelenél, melyet ez eddig oly alázatos, imádatában oly türelmes, oly önmegadó fölkénységgel telt szív irányában, tanusítottam. A mit ő határoz, el lesz fogadva általam. Atyám hatalmával dacolva is, engedelmeskedni fogok neki.

Végre elérkezvén a kijelölt idő, megfordítottam a kocsit, mintha hazatérnénk Chimilládba; mikor aztán elérkít Zurah házázt, megállást parancsoltam . . . Kiszálltunk Nazlyval. Az éj tiszta volt, csak pár lépésre voltunk a háztól, midőn egyszerre egy férfit véltem látni az uton felénk jönni, de ki hirtelen elrejtette magát a bokrok mögé. Szívem elkezdett hevesen dobogni. Egyszerre, mint villám cikázott át agyamon ama nap emléke, midőn Saida több ízben ismerte föl Hosnab egyik rabzolgáját nyomunkba jöve, s utánunk lesködve, alkalmasint

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábeztott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Elyegdíj minden hírtetés után 30 kr. Nagyobb égyakorbb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpeli Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Valfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szervitater 5. sz.

Nyititéri czikkok

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Egészen más idegen mérnök fölvetelével megint abba a calamitásba esnek, hogy nem ösmerve a viszonyokat, hely fekvését sat. oly förczművet állít elő, a mi hasonlóan a legelső megtámadásra összedől.

Tegyük föl, hogy a kereset beadása bár mily nehezen, de létesül, nem igen sőt mondhatni soha sincs eset, hogy az alperesek azt elfogadják. — Ekkor utasítatnak az alperesek ellenterv beadására s indokolására. Ez már megint nehéz dolog s a sok idő halasztások kérsése, megadása, rákés időt igényel, míg végre ez is megszűleltik. Mi természetesebb, mint hogy ez már a felpereseknek nem izlik, s ők kifogásolják.

Ekkor a törvényszék elrendeli a bírói szemlét szakértők meghívása mellett, kik megállapítják: hogy melyik czélyszerűbb, igazságosabb terv gazdasági és technikai szempontból? vagy podig mi czélyszerű és helyes módosítás eszközöndő bármelyik tervjavaslaton, hogy az érdekeket leginkább kielégítse.

E bizottság szokott állni mérnökök- és gazdák, kik, ha megteszik is a rövid szemlét s munkálatukat a lehető rövid idő alatt összeférszelik, de a helyzet komoly tanulmányozására, combinatioakra s számításokra oly csekély időt fordíthatnak és fordítanak, hogy egy teljesen alapos és pontos bírálatot s mindent fölölöl tervet nem végezhetnek és nem végeznek.

Egy ily munkálat képezi az első bírósági ítélet alapját, mely, ha a körülményekhez képest helyes és igazságos is, de nem feltétlenül, hogy az ellen ne legyen ok föllebbezhetni.

Ekkor megint kezdődnek a föllebbezések végtelen sorai, s ha okai nincsenek is, s lényegileg kimutatni nem tudja sérelmeinek alaposágát, még is oly jeremiadokat csap felbebezésébe az alperesek ügyvéde, hogy majd megiesik az embernek lelke rajta.

Ha pedig csakugyan van alap a felebbezésre s a felsőbb bíróság az ügyet kiegészítés végett visszaadja, megint új akadály, s a felebbezések pár évha a rákés káltsághoz kerülnek.

Eljön végre a feltámadás nagy napja, a curia végitélet, honnan már föllebb vitel nincsen, a munkálat kiadatik a működő mérnöknek kidolgozás végett; de a mérnök, miután ily sok évig nem várhatván, más vállalatokat tett, nem foghat azonnal hozzá, hanem előbb a folyamatba levő munkálatját végzi s csak azután teljesítheti ez annyi éven át hurokolt ügyet. Megkísérlik ugyan a törvényszékre ijesztgetés, sőt büntetés által is reá szorítani az illető mérnököt munkálata azonnali teljesítésére, s rendesen egy kegyesek, hogy az eddig szenvedett hátrányt a működő mérnök rovására akarván némileg kárpótolni, a munkálat kidolgozására egy rövid időt szabnak ki (nem tudván, hogy egy ily munkálat kidolgozása mennyi

Borzasztó előérzettel kinoztatva, rémült tekintetel vettem megam körül, s ekkor láttam, hogy hátunk mögött, ugyanazon uton, melyen mi jöttünk, egy második kocsi áll, s valakire várni látszik.

Ha Hosnab meglátva engem Chubrából távozni, idáig követett volna? . . . Magaman kívül ijedtemben első gondolatom is a menekülés volt; de Nazly Zurahval már a küszöbön állt. Eltaláltam, hogy Hasszán már ott van. Semmi kétség, meg akartak minket lépni. A három könyörtelen végrehajtásai jutottak eszembe. Meg fogják őt ölni, talán! . . . Azonban a gyantu fel levén költve, tudtam, hogy egyetlen percznyi haladék menthetetlenül vesztünköt okozná. — Beléptem, az ajtó bezárult utánam.

— Namde itt van ő? kérdém.

— Igen, hanem alant a kertiben vár, felelt Zurah.

Oda rohantam. Szegény, drága kedvesem, látva engem, a megvilágított ajtó küszöbön kilépve, sietve felém közeledett. En örült, rémülettel megkapatva vontam őt a sötény kertelés felé s lihege kiáltottam:

— Fusson! fusson! Meneküljön! Hassan megijedve, rémült felkiáltásomtól, meglepetve tekintett reám:

— Menekülni, szólt, most midőn itt vagyok, hogy őnt megvédjem?

Az erőlyes kifejezésekből, mely arczán felragyogott, azonnal beláttam, hogy e szerencsétlen, ellent akar állni. Egy lépést tett Nazly felé, ki lejött volt a kertbe.

E perczben kopogás hallszott a ház utczára nyíló ajtaján,

— Hassan, esdeklem, könyörgök neked, fuss, menekülj, kiáltottam fel, menj, akarom! Tied

időt igényel) miszerint még az esetben sem képes a működő mérnök azt teljesíteni, ha az újabbban tett vállalatát, mit e peres idő alatt saját élte fenntartásáért kellett tennie, azonnal beszünteti s azt folytatja.

E méltánytalan és igazságtalan eljárás mellett, neki keseredik a mérnök s 4. vagy 5 hónap alatt a kiosztási tervet elkészíti s a betérjeszi s a törvényszék a kiosztást, kijelölést elrendeli, mit a mérnök a kellő időben teljesít s munkájátát hitelesítés alá bocsátja.

Legyen már most a munka correct, minden a megállapodás vagy ítélet alapján végrehajtva, a megkezdett egyenletlenkedésnek még itt sincs vége, mert az illetők ügyvédje megtámadja a mérnöki munkálatokat, dacára a hitelesítésnek, megtámadja a végrehajtást, végig felelbezi minden lehető fórumon s mikor már mindenki fórumon helyben hagyatott, csak akkor mondhatjuk az ügyet teljesen bevégeztnek.

Ha mindezen elősorolt munkálatok és akadályokra szükséges időt összeszámítunk, egy ily akadályozott tagosításra 8—10 év szükségesnek, sőt volt már eset, hogy 14—15 év múlva lett csak vége.

Vegyük föl most más oldalról s tegyük költségcsámítást, a mérnöki munkálat költségéhez számítsuk a bizottsági, szakértői s felelősségi költségeket, melyeket még növel az is, hogy az ügyvédek rendszeresen minden bizottsági idő végig ülnek, mily rendkívüli eredményt látunk, annyival inkább, mert ez csakis a kis birtokosság hordozza, sőt még a vesztő fél általi kártalanításra sincs kihatás, úgy, hogy mikor vége az ügynek, az összes területet vére számításba 2, sőt 3 forintba is kerül holdja, saját birtokát tekintve pedig, kívárt ha feles urbírsága volt, nem mondok sokat, ha 5—6 forintat teszem.

Ezek a rendes, mondhatni, mindennapi calamitások, melyek tagosításaink előhaladására bémítólag hatottak s a birtokos osztályt a rendkívüli költséges volta miatt visszariasztották. De voltak és vannak más okok is, melyek ép úgy, mint ezek, megtették a maguk visszahatásukat.

(Folyt. köv.)

Hangok Bismarck utjáról.

Az európai sajtó élénken foglalkozik Bismarck bécsi látogatásával. Az időközönként felhívatalos berlini „Post“ constátálja, hogy Bismarck bécsi látogatásánál nem arról van szó, hogy előkészületek tényszerűen más államok egy alakulóban levő kombinációja, pl. egy orosz-francia szövetség elleni fellépése. Hogy a bécsi találkozás éle a „Standard“ leírása szerint a „Nördl. Allg. Ztg.“ is constátálja.

A francia lapok Bismarck bécsi látogatásáról eddig nagy tartózkodással irnak. A köztársasági párt fölajánl hallgatnak.

A „Liberté“ azt hiszi, hogy Franciaország szorosabb és bensőbb viszonyt Németország és Ausztria-Magyarország közt megelégedéssel láthat, mert ez kedvez az általános egyensulynak és összhangzásban van a nyugati hatalmak politikájával, mihielyt az új vizsályok kitörését keleten visszatartani céloznak.

Az alkotmányos „National“ a bécsi találkozást Oroszország német megintésének és tüntetésnek tekinti, hogy Németország nélkülözheti Oroszországot.

A „St. Petersburg. Wjedomosti“ dicséri Gorvagyok, szerettek, mented meg életedet, ments meg mindkettőnket!

Többé nem lehet kétségünk, hogy mi történik. Zuhár rémülten rohant hozzánk, kérdezve, ha feleljen-e a kopogásra. Hassan dühös, kétségbe esett mozdulatot tett.

— Menjen be gyorsan a szobába, mielőtt kinyitná a kaput! kiáltott nekem Nazly.

— Nem, nem, feleltem hűvel, itt legalább mindkettőnket együtt fognak megölni!

E szavakra láttam, dacára az éj sötétének, mint halványodik el önkénytelenül Hassan.

(Folytatása köv.)

Torda környéke.

(Folytatás)

Tavaly Tordán létemkor eszembe jutott, valjon az aknai tavak közül (római bányák sütyedése az áttelini tölőkön) nem voltak házaik a népnek, mint a hogy most is egy egész telep van a tájt a sóvágyók lakaiából? Leltem is csakhamar apró téglazárakat, de a többi „telephez“ képest csak elenyésző csekélységben.

Ez egész környéket a tordaiak Aknáinak nevezik s legérdekesebb pontja kétségkívül mindjárt elején egy beomlás, mely négy vagy öt év előtt történt. Óriási tölsér ez, felső részét a beszakadt agyagtalaj s ennek nyugoti irányban terjedő többszörös sütyedése képezi. Az agyag alatt hatalmas kőtelep van s alább az üregt egészen befogó tavacska, felszínén csözlő-és gerendadarabok, kisseb feljebb a sóházára használt bivalbörök csingló foszlányai. Az oldalokról majd minden perozben válnak le s gurulnak alá egyes göröngyök, a zajgó, felcsapkodó víz szintjét azonban hónapok alatt sem emelik észrevehetőleg. Ez,

csak a herceget, hogy viazautasítottá (sic!) részvenni a két „nem őszinte“ államférfi, Bismarck és Andrássy bécsi étketkeztetleim, mint-hogy ezeknek ügyis csak Német-Ausztria annexiója Németországhoz, lesz következménye.

Az „A. Allg. Ztg.“-nak Bécstől, f. hó 21-ről egy figyelemreméltó cikkben a többi közt ezeket írják: Bismarck herceg ideérkezik, hogy a távozó miniszterrel bucsukép, az újonnan belépővel üdvözlétkép kezét szorítsa. — Jobban nem illusztrálható az osztrák-magyar-német viszony stabilitása.

A „Standard“ berlini levelezője értesül, hogy a német császár és a cár megállapodtak Aleksandrovban, hogy megújítják régi szövetségüket és csak a részletek elintézését tartották fenn can cellárikaik részére. De a német császárnak Berlinbe való érkezése után néhány napra memorandumot intézett Bismarck herceg Vilmos császárhoz, a melyben abszolút szükségesnek mondja a kancellári, hogy segítsésk Ausztria-Magyarországra a keleten Oroszország ellenében.

Oroszország — folytatja a tudósító és talán ez is benne van abban az emlékiratban — számított Németországra a novibázi szerződés megsemmisítésében vagy végrehajtásának elhalasztásában, mert nem hihette, hogy ellenségségé tegegye a német kormány Oroszországot és így francia-orosz szövetséget idézően fog maga ellen. Ez volt az orosz kormány keleti politikájának alapja.

Gorcsakov azonban csalódott számításában és vissza akarta adni a kölcsönt. Nyilatkozatot tett tehát Párisban. Bármí volt is e nyilatkozatok tartalma, annyi bizonyos, hogy Németország ellen irányuló francia-orosz szövetség megkötése volt a céljuk. De Gorcsakov csalódott a sokáig tartalékban őrizett panaszában. A francia kormány nem fogadta el állítólagos orosz barátainak ajánlatait. A francia kormány vagy nagyon békés volt a kérdéses terv végrehajtására, vagy a mi szintén oly valószínű lehet, nagyon határozatlan és bizonytalan természetű volt az orosz javaslat.

Az orosz kormányvisszautasítván a Szajna és a Spree mellett is, belenyugodott Novibázis megállásába és parancsot adott hírlapjainak a támadásra.

A „Peterburgszkija Wjedomosti“ azt írja, hogy Gorcsakov herceget is meghívták a bécsi találkozásra. Mikor szerinte találkozott a két császár Alexandrovban, Berlinben azt mondták, hogy békét mindaddig nem lehet várni, míg nem találkozik a két kancellár, békejohbot nyújtva egymásnak. Bismarck herceg Bécsbe utazik s a bécsi lapok rebesgetik, hogy azért megy oda, hogy Andrássyval találkozzék s hogy e találkozástól a két kancellár megtevé az ajánlatot Gorcsakov hercegnek is, hogy Oroszországba való visszatérte alkalmával utazzék át Bécsen s hogy ilymódon létesüljön a három kancellár találkozója. A német lapok tudósítása szerint Gorcsakov herceg lemondott e „kedves“ meghívásról. Ha ez igaz, akkor ő tökéletesen észszerűen járt el. Az ő jelenlétében vagy távollétében egyformán elvégzik dolgukat Andrássy és Bismarck, a hogy nekik tetszik és ezek őszinteségének hiánya miatt csak arra lenne jó Gorcsakov szerepe, hogy tévedésbe ejtse a közönség figyelmét. Ily szerep azonban nem illik orosz államférfihoz.

Vegyis savanyu a szőlő a muszka államférfinak. A német hírlapok azt beszélték, hogy Bismarck és Andrássy találkozója idejében vélet-

mint beszéltek, egyenlő magasságban s földalatt, összeköttetésben is lenne a „Dörgőknával“. Maga a kőstelep vékony fehér és barnás rétegekből áll,*) melyekből huzsan felül olvastam meg; a többi alatt elfőtte a behajlás, feljebb pedig a reájok tolt agyaghalmaz.

A „Dörgőkná“ 20—30 üllel alább keletre fekszik s egyike a legnagyobb és legmélyebb tordai tavaknak. Szélét sívár terület szegélyezi s e kopárság északra fölterjed egész a tetső sószikláinak hóféhér vonaláig. A más három oldal fölül, virágokkal fedve s meredekégek daczára is a magaslatszél, például nyugotra, oly messze van, hogy itt fenn álló embert onnan alulról alig lehetne fölismerni.

Délről egy kis csermely ömlik bele; ennek vizére, torkolatánál, magas fűzek és jegegyék lombkoronái borulnak, míg futását fennebb buja tenyészet fedezik.

A tő sötétes zöld s víze fölötté keserű, só-tartalma valamennyi társánál dűbbé levén. Alakulása elég érdekes avégre, hogy elmondjuk: még vannak Tordán, kik emlékeznek, hogy itt egy beláthatlan mélyre lenyúló bányatorok volt,**) melynek oldalain varjak, csókák fészkeltek. A harminczas évek elején egyszer csak víz toltul föl (talán az egyik oldal, hihetőleg a nyugoti, leszakadt, hagyomány szerint nagy dörgéssel) s megtöltö ez szűpen ez üregt a most látható magasságig, emberek és csókák nagy meglepetésére.

E tőtlől délre, az út mellett, hogy mélységű kút van, melynek kövel kirakott oldalában verebek fészkelnek, a víz tisztaságát illetőleg nem kis befolyást gyakorolva. „Gárdjától“ vizéig hoz-

*) Különb, hogy egy elterjedt ásványtani kézikönyv (írta Kriesch, átdolgozta Koch) nem látszik tudni, a sótelepek réteges képződéséről; legalább oda nyilatkozik, hogy e réteges képződést nem lehet észrevenni.

**) Hasonló az előbb leírt sütyedéshez.

lenül Gorcsakov is elmehet Bécsbe. Különbben is a muszka újsággal vetekedő idiosynkraziaiban a mi ellenzéki hírlapjaink is szenvednek, a melyek még most is a „megbukott“ Andrássyról beszélnek.

Bismarck Bécsben.

A Bismarck herceggel létrejött megállapodás következtében, Berlinben meelőbb kezdeteket veszik a Németországgal kötendő szerződés iránti tárgyalások, úgy hogy az esetleg létrejött szerződés már 1880. január elsőjével életbe lépethet. — A szükséges utasítások megállapítása érdekében az osztrák-magyar vámcsonferentia tanácskozásai is kezdetüket veszik, mi végre Matlekovics miniszteri tanácsos tegnapielőt Bécsbe is érkezett.

A „Tems“ jelenti: Bismarck herceg keddi látogatása alkalmával kijelentette Teiszerenc francia nagykövetnek, hogy az osztrák-magyar-német szövetség nem adhat okot Franciaországnak nyugtalanodására, sem a kitűnő viszony megváltoztatására, mely Franciaország és Németország között fennáll.

A „Times“ Bismarck herceg bécsi látogatásáról elmélkedik, mondván: Az osztrák-magyar-német szövetség első sorban azt jelenti, hogy a két birodalom el van határolva közös ellenség ellen közös eljárást követni. A két hatalom szükség szerint sakkban tartja Oroszországot és Franciaországot hódítás vágyaitól és aspirációtól — és ebből a szempontból véle — ebben az európai béke fenntartása iránt új biztosítékot látunk. Németországnak mindenkor óvatosságnak kell lennie Franciaország irányában, de egyúttal meg kell vallani, hogy a jelenlegi kormány számos bizonyítékot adta őszinte igyekezetének a berlini szerződés végrehajtása és a béke fontartása iránt.

Az osztrák-magyar-német egységségünkben a két hatalom északi és keleti szomszédjára vonatkozik; mert dacára a császári barátság és szívesességnek, nem lehet titkolni, hogy Németország és Oroszország érdekei — Bismarck herceg fölfogása szerint — motivumaikban egymástól messze elterlenek. Ismeretes még, hogy Oroszország Bosznia megszállását a feltékenység és gyanakodás szemével kísérte. A szövetség tehát gátot vet az orosz politika elé s annak világosan tudlára adja, hogy Kelet-Európa újjászervezése csakis egyetértve a két hatalommal lesz lehetséges. Bármely oldalról tekintik is a szövetséget, abban csak az európai béke és nyugalom fontartásának új bizonyítékát láthatjuk.

Tűzoltói dolgok Boóson

A deési tűzoltó-egylet jelenlegi főparancsnok Márton János vezetése alatt újabb időben sokat haladott.

Van csinos örtanyánk kellően berendezve, mely egyszersmind olvasó terem is, a hova többek szíveségségből naponta 8 különböző hírlap jár. Van zenekarunk, annak elegendő szerelvényeink, s a gyakorlatok és órák is elég rendszeren folynak. Végre mindezek fejében zászlónk octóber hó 4-ére készen lesz s 19-én isten segítségével fel is szenteljük. A meghívókat eddig a tisztelt kollegák már megkapták, s reméljük, hogy legalább a közelebb eső egyletek tömegesen fogják magukat képviselni.

Mindössze 60 társjegylet hívtunk meg, köztük egy pár királyhágón tulit is

szu létra vonul s csodálatos, hogy e csábító alkalom dacára is, nem éreztem magamban csöpp kedvet sem leszállani rajta, belsejét tüzetben megtekintendő.

A Dörgőknától északra sorban négy tó van, ezek közül az első „Édes“ s víze nyaránként békálcával, környéke pedig (hollandi) csalógyándallal megtöltve; a második „Házás“, nem csoda tehát, hogy nagy az ő vizének keserűsége, azonban ezért nincs mit szánakozni, rajta, hisz már a költő megmondá:

— aki jármat hagy nyakába tenni, Méltó reá, hogy azt burcolja is, Míg össze nem dől a korbács alatt.

Sőt még azután is. . . Tuládrát érzelmei mián nehegy kárt tegyen önmagában, arról résztvevő kezek gondoskodtak: kitorló könyvei lassan folynak alá arczulata egyik redőjén, megvive a távol vidéknek is mély báuatát.

A további két tó egyike úgy néz ki, mint beryll, másik mint — aquamarin, azé hogy kiváltkép zöld mind a kétő, mintha valamitől nagyon megijedtek volna. Téli viz idején láttam az utolsó utolára; csak itt-ott fehérelt egy-egy togyófoszlány s a tő mellől a feketés halmok köze, mint kiterített szemfedő nyult tova a fehéres sólapály; és a borongó alkony, a táj elhagyatottsága s a hideg, fagyos szél síró sütyöltsége, mellett e teljes körű nyugodt s csodás áláltságúgu vizitörő kifejezhetlen bájjal tekintett elő szomorú környezetéből. Alakja, tisztasága s gyönyörű színe a harnacsöppre emlékeztetett.

Sokáig álltam melézsza partjánál, úgy tetszett, mintha ő is nézne engem. Az idő e közben haledt; sötét fátylakat vont a messzi magaslato fölé, s a felsől hirtelen lecsapott. Sirákokzó futását végig kísérhettem a pusztá avaron; a tő felszínét is megtörte e dermesztő érintés s a következő pillanatban hullámokat láttam emelked-

A zászlószentelés alkalmával tartandó diszgyakorlat megejtésére czéljából a főtéren egy új mászóház fog építtetni, mivel a jelenlegi nagyon dugott helyen van. A zászlószentelési programm következő:

Első nap október 18-án.

D. u. 4 órátl este 10 óráig a vendég tűzoltók fogadása, elszállásolása és ismerkedési estély az „Európa“ esetleg az „Angol“ szállodában.

Második nap október 19-kén.

1. Reggel 8 óraokor a helybeli önkénytes tűzoltó egylet gyűlekezése zenakarával együtt az örtanya előtt.

2. 10¹/₄ óraokor kivonulás a főtérré.

3. 10³/₄ óraokor zászlószentelés.

4. 11¹/₄ óraokor diszgyakorlat s díszmenet.

5. 4 óraokor d. u. közene a sétátéren.

6. 9 óraokor este tűzoltó-bál.

Harmadik nap október 20-án.

Reggel a t. vendégeknak tetsző időtájban bucsú.

A zászló védasszonya tisztelt b. Bánffy Dezső főispánnál ő méltósága — a b. főispán ur ő miga közbenjárása folytán — kegyes volt elfogadni, s a korszor leányok kijelölése is — a vidék és Deés város szépeiből egyaránt — a zászló védasszonya 6 miga által nemokóra meg fog történni. A zászlószentelésnél a helybeli reform. és rom. kath. papság fog egyetértőleg közreműködni. — A zászló szentelési érmek előállítását helybeli papírraktáros és földbirtokos Tatrossy Mór volt szíves elvállalni.

Mindenesetre érdekes dolgoknak nézünk eléje, s így a távolabb lakó idegenek nem vallják kárát.

Boér János.

ÚJ PLATÓ

Ma (sept. 24.) a hivatalos órában egyéb dolgom nem levén reáérek egy kis elmefuttatásra.

„Der Forscher an der Wand, hört eigene Schand“, így szól a német közmondás. A hallgatódhoz erősen közel áll a névtelen író, mihielyt neve elhallgatása oka iratából nem világlik ki elégségsen. A hasonlóságot csak arra használok fel, hogy a Kelet id. 215. számabeli Dialogus írójának az igazságot nyersebben mondom ki, mint úgy tenném, ha tudnám kit tiszteljek.

Új Plátónk azt írja, — hogy rectori széke-foglalómban „széles tudományosság és még szélesebb olvasottság“ mutatkozik. A Socratesi finom (!) ironiára csak azt viszonzom szárazon, hogy a „Dialogus“-ban biz' a tudomány erősen korlátozt és egyoldalú, az olvasottság meg sok házagpótást igényel.

Ugyanis a tudományban szintűgy mint a természetben — az életerő sem meghalva; sem eltemetve nincs. Erről a Dialogus szerzője megbizonyosodhatik vala, ha tudományát nem másod s harmad kézből veszi, ha eleven forrásokból merít s nem töcsékből hőrpölgöt.

A régi — az igazi — Plató divinus nevét a legmélyebb tudomány és elragadó poesis egyetítésének köszöni; az új — pseudo — Plató az elsőbb vonás hiányát a szűkön mért utóbbi nem pótolja. Tanum Horatius, kinek e kérdése: Amphora coepit institui; corrente rota cur urceus exit? azt is magában foglalja többek közt, hogy a költő azon egy tárgyat nem fűt egy huzomban két (különböző vagy éppen ellenmondó) metaphorával. Ha az „életerő meghalt“, nem lehet,

ni több oldalról. A kinos vonaglás csakhamar minden részére elterjedt, de a következő pillanatban az ingó lengő emelkedéseket már halvány fénycsíkok szegték át: hullámzásában ez olvadt smaragd tömeg ragyogni látszott, a haldokló táj e szeme megtörésében is felmosolygott még egyszer a felhőfödett vigasztalan ég.

E tavak tulajdonképp sohasem fagnak be; s színök ásványtartalmuk szerint sötétebb, vagy világosabb.

Mindjárt a „Házás“ mellett (keletre) van az, melyet még eddig alig említünk. Színe a többiekétől előtőleg inkább kékeszöld s só-tartalma mind a „Házás“, mind a dörgőknánál jóval csekélyebb: hanem más ásványrészek, úgy látszik, kipótólják ezt. „Kénkövesnek“ nevezik. Érdekese az adoma, melyet korábbi, tordai pályafutásában a „Haladás“ beszélt el e tőről. Nemrég egy idevaló öreg ur közvényébajától menekülendő, egy híres bécsi orvoshoz fordult tanácsadásért. Az utasítás oda ment ki — a Bécsbe felutazottnak nem csekély bámulatára — hogy van Erdélyben egy város, melynek neve Torda, e város határán sóstavak vannak s ezek közül egy, a melyik társaitól külön fekszik. Elég az hozzá, a pátiens megfürdővén nehánszor vizében, jelen-tékeny enyhülést tapasztalt s bajtől nemokóra meg is szabadult. Ugy látszik, víze egészséges ember külbörére is „maróbb“ hatású a többiekénél, csak az a kár, hogy a tordai telelményesség fölőlegecsnek tartja földélel vagy valami ehez hasonlóval ellátni s így a fürdőni akarónak akaratlantul is az ökori istenek e ezen fölül még a nymphák jutnak eszébe. Az idylli egyszerűség e fölőttébb való kedvelése a szomszéd tónál már nem oly szembeötölő; itt egy régebbi (hihetőleg a rómaiak korából fenmaradt) nyomorúságos bódét lebontottak s két másikat építettek helyébe. E

hogy éljen is egyszersmind; tehát nem „kurizál-hatok“ neki. Ha pedig él, olyan lehet, mint az örök szépségű Ninon l'Enclos, kinek 80 esztendőskorában is voltak imádói s az sem egyik sem másik fölnek nem vált kisebbségére.

De arra ám a Dialogistának, hogy Freigeist létére mumustól föl és mint a magános utas a setétben, féltében fűtyöről. Hát már anynyi haszna sincs a Freigeistereinek, hogy megörvön a rémképektől? Mit mondana hozzá Lucrétius? Új Plátónk, t. i. attól tart, hogy az életerő hívése veszélyeztetni kedves biedelmét. Attól biz' alhatik csendesen — vagy lerázhatja el-szorult melléről az álomnyomást. A két eszmám semmi következetes kapcsolata sincs egymással. Materialismus és spiritualismus egyaránt megérnek az „életerő“-vel, szintűgy mint megfért Priestleyben a materialismus a legmélyebb és őszintébb vallásus meggyőződésével — kőhöz legyen mérve — élez a tudatlansággal.)*

Brassai.

Lapszemle.

Az „Ellenőr“ szerint az osztrák alkotmányosok számban megfogva, erejükbe megtörve önbizalmukban megügyva térnek a parlamentbe vissza. A csehek belépnek a reichsrathba. Ott fognak ülni mellettük a lengyelek, a jogi párt férfai. Ezekből fog állani a jobbpárt. S mit tesznek az alkotmányosok e törekvással szemben? E kérdésre a legközelebbi jövő ad választ. Melyik pártira fog támaszkodni a kormány? A jobboldalra vagy a baloldalra? A csehekkel, lengyelekkel csináthatna többséget, mert hisz majd lenne vándorlás a képviselői padokon, ha egyszer a kormány határozzon jobbra át-at vezényelne. De tudna-e velük kormányozni is? Adnának-e neki mindig megbízható többséget? Mindoly kérdés, melyre a közlebbi jövő fog válaszolni. Taaffe grófnak eddig sem jutott eszébe, s ezután sem fog eszébe jutni, hogy Ausztriát kiszolgáltassa a foederalismusnak. Ha maga Hohenwart kerülne a kormány élére, még ez is belátná, hogy a két év óta hűlő alap-czikkeket nem lehet fölmelegíteni.

Az „Egyetértés“-ben írja Eötvös Károly: Egy tulajdonai vármegyében történt az az eset. Egy szatócsra mindenféle egyenes adók címén kirottat összesen 1702 forint 56 krajczár évi adót, letelt a fűlesztendő s a szegény szatócs intő csúdulat kapott, hogy „miután 51 frt félévi adót már megfizetett, tehát 799 forint 23 kr hátralékot még siessen megfizetni, mert különben megexekválják. S mert a szegény szatócs nem tud megfizetni: rajta mannek, lefoglalják minden ingó és ingatlan vagyonát — csupán a félévi adó fejében. A szatócs felesége folyamodott a kormányhoz, hogy adják vissza neki vagyonának egy kis részét, hogy azzal keresessen magának egy más országot, egy más hazát, a hol lelkiismeretlen államtisztviselők egy évi adóért nem veszik el egy családunk egész vagyonát és egész munkaképességét. És [ma Magyarországon ezeken és ezeken vannak már, kik akként gondolkoznak, mint az a szerencsétlen asszony. Tisza Kálmán megutáltatta már a magyarral az alkotmányt. Ha még sokáig uralkodik: megutáltatja vele még önhazáját is.

*) Tartózkodtunk az őz tudósunk tisztos kézvónásait megnyírásni, de a hangot, a melyen e czífolat tartva van, nem tekinthetjük a támadás névtelensége által igazoltnak. Non qui, sed quid.

Szerk.

mellett a mostani előrehaladottabb kor még csónakot (nro 1) is bocsátott reá.)*

Pedig kelő tőkével és kellő gondnal, ha építkezéseikkel nem egyedül a város használatát tartanák szem előtt, ha ez oldalokat beültetnék (a mi kevés utánjárásal is sikerülne: e talaj, mint a körül fekvő szőlők mutatják, nem ellensége a fának) Tordát érély első tengeri fürdőjévé lehetne emelni. Tengerszéli tájkép, tengeri levegő, tengerparti növények mind fölülhetők itt. A tavak víze is a tengervízhez hasonló; chloron, nátriumon kívül jódot és bromot, sósavas mászagot* és kevés vasat is tartalmaz. Hatásuk oly sokoldalú, hogy dr. Hankó szükségesnek látta az osztályozást erősbene; így gyógytulajdonaik: helybenámadtak (idiopathicus) és együtterzők (consensuales), eredményeik is e szerint: elsőrendűek (primarius) és másodrendűek (secundarius); a vérforrást rendbe hozzák; a vértérszűletet elősegítik, az étvágyat növelik, a lélekzést megkönnyesbítik stb. stb. mint ezt a tudós doktor Torda környékéről kiadott fűzetkijében részletesben is megolvashatni. Én, mint laikus, csak annyit mondhatok, hogy ki álmatlanságban szenved, jőjön csak ide, fürdődjék meg egyszer vagy kétszer, s tudom, hogy aludni fog, mint a tej, vagy pedig mint a juhász bunda, míg csak föl nem ébred.

Keletkezésük úgy történtetett, hogy a rómaiak, szokásuk szerint, a felszínen kezdővén bányászni a sót, a mint így lefelé haladtak egyszer csak forrás üt ki magát, a szergalmatoskodó quiriteseknek „megállást parancsolva. Legelőbb fol-hagyhaták a „Dörgővel“ s legutóbb a legszebb „Smaragdóval“, terjedelem, mélység és só-tartalom tekintetében is lényeges a különbség köztük.

(Folyt. köv.)

*) Jelenleg a sónak hiányzik, de épület három is van rajta.

Finom csemege-szőlő

kapható SZENTGYÖRGYI LAJOSNAK külső-magyarutczai 66 számú lakásán berendezett, ismert jelességű gyűjteményében, különként 40 kr-ával. (341) (1—3)

Később s a tavaszon ezekből gyökeresített vesszők is.

Polgárok!

Franciaiak, angolok és osztrákok évek óta különlegességekkel áraszták el hazánkat. Ezen, legtöbb esetben czélra nem vezetű orvoságokért sok száz ezer forint vándorol tőlünk a külföldre. Az általam feltalált és készített ELET-ELIXIR eloszor is külföldön virott ki magának elismerést és évenként több mint egy millió üveggel küldök ezen ELET-ELIXIRBől külföldre. (287) (20—20)

Egy részről azon eredményt, melyet az általam feltalált

kárpáti ELET-ELIXIR

Angol-Német- és Franciaországban a számtalan, azonban legtöbbnyire eredménytelen, gyógyszernek közt kivított, másrészt a tömeges megrendelések, valamint ezekre menő híres férfiak, köztük 8 királyi fensége a Walei herceg (a-gol trónörökös), és tanárok által kiállított elismerő és köszönő levelek arra indítottak, hogy magyar hazánban is raktárakat állítsak. Ily raktárt állítottam fel. Kolozsvár város és vidéke részére **Vogel Károly és Dietrich Samuel** uraknál. Évekig tartó fáradhatlan szorgalommal összesített alos tanulmányok folytán fedezhettem csak fel a Kárpát füvek s növények gyógyalkatát, melyek szaklapok kivonatai szerint felülmúlhatatlannak tünnek ki a követhető betegségekben. Bámulatos eredmény a lázad, bármily idült legyen is az, cholerára és hányás- és étvágyhiányra, biztos szer rossz emésztés, gyomorgyengeség, hányás, étvágyhiány és nyálkásodás ellen: még beteg emberek is bizton számíthatnak hosszú életre ezen ELET-ELIXIR használatát mellett.

Laibach, 1878. szeptember 2.

A Boszniaiból jött súlyos gyomorbajjokban szenvedők, melyek az Ön kárpáti ELET-ELIXIR-jét használták, mind kiépültek. Most újabb 1000 üveggel kérek küldeni.

Dr. Kolorits Ferencz, fősebes.

A részemre próba gyanánt küldött 20 üveg Elixirt, mindennemű gyomorgyengeség ellen sikerrel alkalmazva, felhasználtam. Ez eredmény én kívánata folytán az ön által felfedezett ELET-ELIXIR-t a konstantinápolyi egészségügyi igazgatóságnak legmegelőbb ajánlottam. — 500 üvegnek azonnal elküldését kérom.

Mustafa baba, osz. és erzerumi főorvosorvos.

Sürgöny. Fuchs urak Malackán, Magyarország. Küldjön azonnal 100 üveg Elixirt, az első küldeményt tábori kórházamban már felhasználtam. Kalafát, 1868. január 10.

Dr. Brankovics Sándor.

Journal de Genève 1876. okt. 18 káról:

Fuchs B. ur által Malackáról (Magyarország) Dr. Girardin helyet. tanárhoz küldött ELET-ELIXIR-t a kórházban megvizsgáltatván, — alkalmaztatott étvágy hiány, emésztési gyengeség és gyomor bajjánál — eddig el nem ért eredményeket virott ki.

Le Gazette de France 1877. jan. 3.

Fuchs B. ur által feltalált ELET-ELIXIR gyógyereje a helybeli egyetem orvosi karánál megvizsgáltatott, alkalmazását eddig el nem ért siker koronázta, emésztési gyengeség és emésztés hiányánál. Ezen eredmény folyamánaként megengedtetett Malackai lakos Fuchs B. urnak az általa feltalált ELET-ELIXIR-t Franciaországban elárulhatni.

Praha, 1879. június 10. A már elhasznált 10 palack ELET-ELIXIR oly kedvező hatást gyakorolt gyomorhurutomra, hogy indítottam vagyok abból ezennel még 25 palackot rendelni.

Dr. Rieger.

Caslau, 1879. ápril 18. Egy barátomnak köszönöm önnek címét, s kérem az annyira földesért kárpáti Elixirtől nekem 3 palackot küldeni.

Joachimovich Venczel, cs. kir. járásbíró.

Nagy-Kikinda, 1879. ápril 20. Ezennel bátorodom legmegelőbb hálát mondani önnek a valódi ELET-ELIXIR-jé által tökéletesen meggyógyult sok éves hideglázamért.

Petrovics György, gabnakereskedő.

Karlovitza, 1879. június 1. Tekintetes úr! Ezennel nyilvánosan mondom önnek hálát az ön által készített ELET-ELIXIR gyógytatása miatt; gyomorbajomat több orvos sem tudta meggyógyítani, s most visszanyert egészségem mellett egészen újjászülöttnök éresem magam.

Ivackovich Prokop, patriárcha.

Újvidék, 1879. június 16. Küldjön ön azonnal vaspályán 50 palack ELET-ELIXIR-t, mert több hideglázabeteget már javulásnak indult.

Dr. Med. Jovanovich Ferencz.

Pancsova, 1879. június 20. Igen tisztelt uram! Nőm, a ki akut gyomorbajjával már több fűrdőt látogatott meg, többek közt Karlsbadot (Csehország) is, nem tudott gyógyulást nyerni; egyik fivérem Belgrádban **D. IBER** gyógyszeréhez hozattam, Belgrádban, a ki önnek írtakára, a mire 10 palack ELET-ELIXIR-t hozattam, melynek jótékony hatását nem tudom pénzzel megfizetni; mert az életnek egészség nélkül nincs értéke. Fogadjon az ön és már egészséges nőm legbensőbb háláját, s tartis meg önt a mindenható még sokáig az emberiség javára.

Milofinovich János, szálloda tulajdonos.

Zágráb, 1879. június 18. A küldött 40 palack ELET-ELIXIR-t több barátommal osztottam meg s teljesen meg vagyunk vese elégedve; miután este és reggel egy-egy evőkanállal vittünk belőle, étvágyunk mindig egyaránt pompás volt; szivesen kérem, küldjön az ön címom alatt még 50 palackot.

Báró Rauch.

Dijaková, 1879. június 17. Csak három nap óta fogyott el önnek Elixirje, s már étvágyhiányt érezek. Kérem postán nekem ismét 50 palack ELET-ELIXIR-t küldeni.

Strossmayer, püspök.

Egy üveg ára csomagolással 1 frt.

FUCHS B., Malackán, a Kárpát alján.

Ausztria-Magyarország

legújabb színezett vasúti térképe

(1879-ki kiadás.)

Ára 1 frt. o. ért.

Ausztria-Magyarország legújabb színezett Vasúti térképe Ára 1 frt.

Kapható Kolozsvárt STEIN JÁNOS könyvkereskedésében.

Kapható Kolozsvárt

Stein János könyvkereskedésében.

Stein János

magyar királyi egyetemi nyomd. könyv-kereskedésében

Kolozsvárt

a magyar királyi egyetem
összes tudomány-karánál
használandó mindenféle
egyelemlémi tan- és segéd-
könyvek
jutányos áron kaphatók.

Könyvjegyzékek a tudományos irodalom minden szakából ingyen és bérmentve.

Megrendelési felhívás

jelesebb folyóiratok 1880. évi folyamára

melyek **Kolozsvárt**

STEIN JÁNOS könyv- és zeneműke-
reskedése által
megszerezhetők.

I.

„Illustrirte Chronik der Zeit“

Az „Illustrirte Chronik der Zeit“ mely az éppen most megjelent első füzetével kilenczedik évfolyamába lép, a legkedveltebb és legelterjedtebb saládi lapok közé sorozható; olvasó közönsége mindegyre szaporodván a legnagyobb számban megjelenő lapokhoz tartozik. Ily nagy elterjedtségét nemcsak **igazán olcsó ára**, hanem folytonos törekvése által, válogatott tartalom mellett szépnél szebb illusztrációkat nyújthatni, vívta ki. Tapasztalt elismerés által serkentve e lap intézői továbbra is azon lesznek a legjelesebbel, a legszebbel és lehető legtöbbet szolgálhatni. Mint eddig, úgy ezután is a legkedveltebb írók fognak közreműködni, számos művészi illusztratio fogja a szöveget szemléltetni, valamint a mulattató és oktató tartalmára a legnagyobb gond és figyelem lesz fordítva. Tartalmazandja és ismertetendi a haladásokat és legújabb jelenségeket az ipar gazdaság, háztartás valamint a természettudományok köréből.

Az „Illustrirte Chronik der Zeit“ 1880. évi folyamára

megjelen 2 hetenként 26 füzetben, füzetenként 2 hasábos 20 oldal tartalommal.

Egy füzet ára csak 12 kr.

Minden előfizetőnek az év folyam lejártával jutalmul egy művészi kiviteli nagy olajnyomatú kép

„AZ ANYA KINCSE“

(KIESEL C. festménye, 45 centimeter széles, 54 centimeter magas) csak 1 frt 60 kr. utánfizetés mellett adatik mely jutalom kép bolti ára különben 12 frt.

Stein János

könyv- és zeneműkereskedése Kolozsvárt.

JÓKAI MÓR. Szabadság a hó alatt, vagy a zöld könyv. Történelmi regény. 4 kötetben. Ára 5 frt.

LERMONTOW. Korunk hőse. Regény. Ára 1 frt.

GELLÉRI MÓR. A nők munkaköre. Ára 1 frt.

MADÁCH IMRE. Az ember tragédiája. Drámai költemény. Ára 1 frt 50 kr.

JÁMBOR PÁL. Egyházi beszédek. Új olcsó kiadás. Ára 80 kr.

FARKAS ANTAL. A magyar mondattan példákban. Ára 60 kr.

EÖTVÖS—ÉVKÖNYV. Az Eötvös-émlék és az Eötvös—napár évfolyamainak becsesebb részével egybekötve. Ára 1 frt.

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,

ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KÖNYVNYOMDÁJÁT.

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen megnövekedtek és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítve és szaporítva vannak.

A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntvők, a könyvnyomdát kitűnő metsző kezeli. A nyomdai munkák kiállításához szükséges anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPÍR GYÁRI ÁRBAN SZAMITTATIK.

Munkát minden időben, még éjjel is elvállal és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.

A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYVNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árbán képes előállítani, hogy e nemből bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszer-tárlézetek, bor-, rozsolis- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözlétek, baromutlevelek, vásárcédulák, hirdetések, bármilyen nagyságú falragaszok, szóval minden e szakba vágó munkák izletes kiállítását elvállalja.

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előjáróságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös súlyt fektet.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.

A gyámügyi és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. t. czikk életbeléptetése tárgyában a m. kir. belügyminiszter ur által az

árvaszékek részére kibocsátott ügyrendben előforduló nyomtatványokból —

melyekből készletet tart — kismennyiségben kősz száma is jutányos árbán szolgál.

1879.